

จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคกลางตอนบนในประเทศไทย Psychological and Situational Correlates Ecotourism Behavior of Level Higher Education Students on Top Middle Border Area in Thailand

จิระเสกข์ ตริเมธสุนทร¹ และ ไพฑูรย์ พิมดี^{2*}
Jirasek Trimetsoontorn¹ and Paitoon Pimdee^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคกลางตอนบนในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีการศึกษา 2552 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตภาคกลางตอนบน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนรวมค่าเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2552 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านสูง คือ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง และสุขภาพจิตที่ดีมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว พบในกลุ่มรวม และกลุ่มผลการเรียนสูง และเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มสาขาอื่นๆ และกลุ่มท่องเที่ยวบ่อย 2) นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มีการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวมาก รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และคล้อยตามบุคคลอื่นมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษา

ระเบียบมาก พบในกลุ่มรวม และกลุ่มรายได้ครอบครัวมาก

คำสำคัญ: จิตลักษณะและสถานการณ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภาคกลางตอนบน

Abstract

The research was to study psychological and situational correlates ecotourism behavior of students in universities of Upper Central Area in Thailand. The sample group for the research was students in year 2009 who study in Bachelor Degree of Public Universities were from the multi-stage random sampling and questionnaires were administered in total scale measurement. The data were collected from November to December 2009 and analyzed by using the statistic package program to find the mean, standard deviation, and Three-way ANOVA. Moreover, analysis of average comparison of groups by pairs with Scheffé. The findings from the analysis indicate that. 1) Students with high 3-dimensions of original psychological aspects: high self-confident, future oriented and self-controlled and highest psycho-logical were found to ecotourism

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

* Corresponding Author, Tel. 08-6760-9163, E-mail: kppaitoo@kmitl.ac.th

behavior in total group and high GPA group and high behavior of regulation were found in other program group and minor travelers group. 2) Students with a lot of 3-dimension situations: perception status of tourist attractions, receiving information about the ecotourism and subjective norms. It was found behavior of regulation in total group and high family's income group.

Keywords : Psychological and Situational, Ecotourism, Upper Central Area

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและความสมบูรณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยวมากประเทศหนึ่ง โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) [1] ได้ระบุไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นภาคบริการที่สร้างรายได้หลักให้กับประเทศ ดังนั้นจึงต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาคบนฐานความโดดเด่นและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และความเป็นไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ภาครัฐให้ความสำคัญ โดยมีการวางนโยบายการท่องเที่ยวไว้อย่างชัดเจนคืออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งดำเนินนโยบายป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อนสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย [2] ยังได้นำมาจัดทำเป็นแผนการตลาดท่องเที่ยวปี 2552 โดยมีกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นการเสริมสร้างรักษาสภาพแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษเกิดการรบกวน หรือการทำลายสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งหน่วยงานระดับนโยบายและระดับ

ปฏิบัติได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ในเขตภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ที่ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี และลพบุรี โดยแต่ละจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน วัฒนธรรม และธรรมชาติเป็นจำนวนมาก และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวมาต่อเนื่องและยาวนาน จึงมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ ประกอบกับในเขตภาคกลางตอนบนก็มีสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้ผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้กับสังคมในหลากหลายสาขาวิชา และนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นวัยที่มักจะมีการท่องเที่ยวบ่อย โดยรูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวแต่ละคนก็จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความชอบและนิสัยส่วนตัวของนักศึกษา คณะผู้วิจัยจึงต้องการทราบปัจจัยภายในจิตใจและสถานการณ์รอบตัวนักศึกษา ว่ามีความเกี่ยวข้องและ/หรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาหรือไม่อย่างไรและมากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างความเข้าใจอันดี เพื่อก่อให้เกิดการประสานร่วมมือ กำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือเพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา และศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา แล้วกำหนดสมมุติฐานการวิจัยว่า นักศึกษาที่มีปัจจัยด้านสถานการณ์มาก มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ละด้านสูงกว่า นักศึกษาที่มีปัจจัยด้านสถานการณ์น้อย และนักศึกษาที่มีปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ละด้านสูงกว่านักศึกษาที่มีปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมต่ำ

สำหรับขอบเขตการวิจัย ประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2552 จากสถาบันอุดมศึกษา

ของรัฐบาลในเขตภาคกลางตอนบน 4 สถาบัน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี) กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากสถาบันละ 100 คน รวมเป็น 400 คน ส่วนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คณะผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม หมายถึงลักษณะทางจิตใจของบุคคล ซึ่งสะสมดำรงอยู่ภายในบุคคล มี 4 ตัว คือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตดี 2) กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มบุคคล ทั้งใกล้ตัวและไกลตัว ทั้งที่สะสมมาในอดีตและได้รับในปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม มี 4 ตัว คือการรับรู้สภาพสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการคล้อยตามบุคคลอื่น 3) กลุ่มตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มี 2 ตัว คือพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ และ 4) ลักษณะทางชีวสังคม ของนักศึกษา ประกอบด้วยเพศ ผลการเรียน สาขาวิชา รายได้ครอบครัว และความถี่ในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็น

ตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. วิธีการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายละเอียดและผลการหาคุณภาพของเครื่องมือแสดงในตารางที่ 1

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2552 ในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางตอนบน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยได้รับแบบวัดกลับคืน จำนวน 400 ฉบับ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé การวิเคราะห์ทางสถิติทั้งหมดกระทำในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่แบ่งโดยลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนข้อ และคุณภาพของเครื่องมือ

ชุดที่	แบบวัด	แบบวัดทดลองใช้ (จำนวนข้อ)	จำนวนและคุณภาพของแบบวัดที่ใช้จริง		
			จำนวนข้อ	ความเชื่อถือได้	ค่าอำนาจจำแนก
1	พฤติกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์				
	1.1 พฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว	13	6	.84	6.75-9.74
	1.2 พฤติกรรมรักษาระเบียบ	15	10	.91	4.34-12.07
2	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	15	14	.86	3.43-8.21
3	ความเชื่ออำนาจในตน	15	12	.90	2.53-7.74
4	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	10	8	.77	3.62-8.34
5	สุขภาพจิตที่ดี	10	10	.85	2.68-7.89
6	การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว	15	11	.75	4.26-9.89
7	การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	14	13	.74	1.99-6.52
8	การคล้อยตามบุคคลอื่น	10	10	.93	3.20-9.18

3. ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางพบว่าพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่างความเชื่ออำนาจ การมุ่งอนาคต และสุขภาพจิตดี ในกลุ่มรวม กลุ่มผลการเรียนสูง และกลุ่มสาขาท่องเที่ยว จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé ผลแสดงในตารางที่ 3-4 (แสดงผลเฉพาะกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยคือ กลุ่มผล

การเรียนสูงเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มสาขาท่องเที่ยว)

ตารางที่ 3 ในกลุ่มรวม ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญคือนักศึกษาที่เชื่ออำนาจ สูง มุ่งอนาคต สูง และสุขภาพจิตดีมาก จะมีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจ การมุ่งอนาคต และสุขภาพจิตดี ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้านในระดับต่ำหรือ নয়

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษาตามความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี

กลุ่ม	จำนวน คน	แสดงค่า F							% ทำนาย
		เชื่ออำนาจ	มุ่งอนาคต	สุขภาพจิตดี	กขข	กขค	ขขค	กขขค	
รวม	400	66.35*	26.06*	6.01*	1.06	<1	<1	<u>4.00*</u>	35.3
ชาย	127	9.84*	10.87*	<1	<1	<1	<1	. <1	34.5
หญิง	273	37.84*	14.27*	8.78*	1.05	<1	<1	1.9	35.4
ผลการเรียนต่ำ	223	45.70*	7.17*	1.03	<1	<1	3.37	<1	35.3
ผลการเรียนสูง	177	17.19*	21.90*	4.03*	<1	<1	2.48	<u>4.06*</u>	41.1
สาขาท่องเที่ยว	217	47.51*	12.32*	<1	2.91	2.51	<1	6.57*	34.8
สาขาอื่น	183	20.67*	9.61*	7.68*	<1	<1	<1	<1	35.1
รายได้ คค.น้อย	178	34.39*	7.07*	<1	<1	<1	<1	2.92	26.2
รายได้ คค.มาก	221	30.43*	15.40*	6.75*	2.49	<1	4.48*	3.08	45.5
ท่องเที่ยวน้อย	224	29.19*	4.63*	3.64	3.05	<1	<1	2.16	27.3
ท่องเที่ยวมาก	176	33.53*	27.76*	1.37	<1	<1	<1	2.67	47.6

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว พิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี ในกลุ่มรวม

เชื่ออำนาจ	มุ่งอนาคต	สุขภาพจิตดี	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	(221) 24.58	(212) 23.61	(122) 21.58	(211) 20.73	(121) 19.06	(112) 16.80	(111) 16.39
สูง	สูง	มาก	222	117	24.71	0.13	1.10	3.13*	3.98*	5.65*	7.91*	8.32*
สูง	สูง	น้อย	221	33	24.58		0.97	3.00*	3.85*	5.52*	7.78*	8.19*
สูง	ต่ำ	มาก	212	18	23.61			2.03	2.88*	4.55*	6.81*	7.22*
ต่ำ	สูง	มาก	122	24	21.58				0.85	2.52*	4.78*	5.19*
สูง	ต่ำ	น้อย	211	40	20.73					1.67	3.93*	4.34*
ต่ำ	สูง	น้อย	121	34	19.06						2.26	2.67*
ต่ำ	ต่ำ	มาก	112	20	16.80							0.41
ต่ำ	ต่ำ	น้อย	111	114	16.39							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ในกลุ่มผลการเรียนสูง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญคือ นักศึกษาที่เชื่ออำนาจ สูง มุ่งอนาคตฯ สูง และสุขภาพจิตดี มาก จะมีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจ การมุ่งอนาคตฯ และสุขภาพจิตดี ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้านในระดับต่ำหรือน้อย

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง พบว่าพฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ สามทางระหว่างความเชื่ออำนาจ การมุ่งอนาคตฯ และสุขภาพจิตดี ในกลุ่มสาขาอื่น และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé ผลแสดงในตารางที่ 6-7

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว พิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี ในกลุ่มผลการเรียนสูง

เชื่ออำนาจ	มุ่งอนาคตฯ	สุขภาพจิตดี	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	(221) 23.20	(122) 23.15	(212) 21.75	(211) 18.87	(121) 18.47	(111) 16.96	(112) 14.89
สูง	สูง	มาก	222	58	25.26	2.06	2.11	3.51	6.39*	6.79*	8.30*	10.37*
สูง	สูง	น้อย	221	15	23.20		0.05	1.45	4.33*	4.73*	6.24*	8.31*
ต่ำ	สูง	มาก	122	13	23.15			1.40	4.28*	4.68*	6.19*	8.26*
สูง	ต่ำ	มาก	212	4	21.75				2.88	3.28	4.79*	6.86*
สูง	ต่ำ	น้อย	211	15	18.87					0.40	1.91	3.98*
ต่ำ	สูง	น้อย	121	15	18.47						1.51	3.58
ต่ำ	ต่ำ	น้อย	111	48	16.96							2.07
ต่ำ	ต่ำ	มาก	112	9	14.89							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาตามความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี

กลุ่ม	จำนวนคน	แสดงค่า F							% ทำนาย
		เชื่ออำนาจ	มุ่งอนาคตฯ	สุขภาพจิตดี					
		ก	ข	ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	72.90*	35.43*	2.20	<1	<1	<1	3.80	45.2
ชาย	127	8.80*	12.60*	<1	<1	<1	<1	2.94	46.7
หญิง	273	47.74*	17.73*	3.39	<1	<1	1.54	3.05	44.5
ผลการเรียนต่ำ	223	39.98*	6.88*	1.36	<1	<1	2.23	3.26	39.3
ผลการเรียนสูง	177	31.46*	30.81*	<1	<1	2.55	<1	1.95	55.3
สาขาท่องเที่ยว	217	56.17*	10.71*	<1	<1	<1	<1	<1	43.3
สาขาอื่น	183	18.92*	20.49*	1.60	1.17	1.22	<1	6.88*	47.7
รายได้ คค.น้อย	178	59.69*	16.19*	<1	<1	1.57	<1	<1	47.5
รายได้ คค.มาก	221	14.91*	17.22*	1.03	2.78	<1	<1	3.53	45.9
ท่องเที่ยวน้อย	224	25.63*	11.12*	<1	<1	3.04	<1	4.65*	37.9
ท่องเที่ยวมาก	176	44.93*	29.59*	2.83	2.41	<1	<1	<1	56.4

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ในกลุ่มสาขาอื่น ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญคือนักศึกษาที่เชื่ออำนาจ สูง มุ่งอนาคตฯ สูง และสุขภาพจิตดีมาก จะมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจ การมุ่งอนาคตฯ และสุขภาพจิตดี ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้านในระดับต่ำหรือน้อย

ตารางที่ 7 ในกลุ่มท่องเที่ยวร้อยละ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญคือนักศึกษาที่เชื่ออำนาจ สูง มุ่งอนาคตฯ สูง และสุขภาพจิตดีมาก จะมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจ การมุ่งอนาคตฯ และสุขภาพจิตดี ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้านในระดับต่ำหรือน้อย

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง ไม่พบว่าพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สามทางระหว่างการรับรู้สภาพ การรับข่าวสาร และการคล้อยตามฯ จึงไม่ได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé ทางระหว่างการรับรู้สภาพ การรับข่าวสาร

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง พบว่า พฤติกรรมรักษาระเบียบแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สาม และการคล้อยตามฯ ในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง กลุ่มผลการเรียนต่ำ กลุ่มรายได้ครอบครัวมาก และกลุ่มท่องเที่ยวร้อยละ จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี ในกลุ่มสาขาอื่น

เชื่ออำนาจ	มุ่งอนาคต	สุขภาพจิตดี	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	(221) 45.00	(211) 43.16	(121) 42.25	(122) 41.30	(212) 39.83	(112) 37.15	(111) 28.75
สูง	สูง	มาก	222	42	48.83	3.83	5.67	6.58*	7.53*	9.00*	11.68*	20.08*
สูง	สูง	น้อย	221	10	45.00		1.84	2.75	3.70	5.17	7.85*	16.25*
สูง	ต่ำ	น้อย	211	19	43.16			0.91	1.86	3.33	6.01	14.41*
ต่ำ	สูง	น้อย	121	12	42.25				0.95	2.42	5.10	13.50*
ต่ำ	สูง	มาก	122	10	41.30					1.47	4.15	12.55*
สูง	ต่ำ	มาก	212	12	39.83						2.68	11.08*
ต่ำ	ต่ำ	มาก	112	13	37.15							8.40*
ต่ำ	ต่ำ	น้อย	111	65	28.75							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี ในกลุ่มท่องเที่ยวร้อยละ

เชื่ออำนาจ	มุ่งอนาคต	สุขภาพจิตดี	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	(221) 45.48	(211) 43.00	(121) 39.45	(211) 39.05	(122) 38.39	(112) 37.77	(111) 29.65
สูง	สูง	มาก	222	54	46.02	0.54	3.02	6.57*	6.97*	7.63*	8.58*	16.37*
สูง	สูง	น้อย	221	21	45.48		2.48	6.03*	6.43*	7.09*	8.04*	15.83*
สูง	ต่ำ	น้อย	211	17	43.00			3.55	3.95	4.61	5.56	13.35*
สูง	ต่ำ	มาก	212	11	39.45				0.40	1.06	2.01	9.80*
ต่ำ	สูง	น้อย	121	22	39.05					0.66	1.61	9.40*
ต่ำ	สูง	มาก	122	18	38.39						0.95	8.74*
ต่ำ	ต่ำ	มาก	112	9	37.44							7.79*
ต่ำ	ต่ำ	น้อย	111	72	29.65							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลแสดงในตารางที่ 10-11 (แสดงผลเฉพาะกลุ่มรวม เป็นกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงกว่ากลุ่มย่อย และกลุ่มย่อยคือ กลุ่มรายได้ครอบครัวมากเนื่องจาก ย่อยอื่นๆ)

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมนอนหลับของนักศึกษาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการคล้อยตามบุคคลอื่น

กลุ่ม	จำนวนคน	แสดงค่า F							%ทำนาย
		รับรู้สภาพ	รับข่าวสาร	คล้อยตาม					
		ก	ข	ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	28.49*	32.72*	<1	2.39	<1	<1	<1	19.0
ชาย	127	9.40*	4.13*	<1	<1	<1	<1	1.71	13.2
หญิง	273	17.63*	29.12*	<1	4.17*	<1	<1	<1	22.5
ผลการเรียนต่ำ	223	10.41*	12.77*	1.18	2.62	<1	1.19	1.48	18.0
ผลการเรียนสูง	177	17.48*	22.45*	<1	<1	2.34	<1	<1	25.5
สาขาท่องเที่ยว	217	6.27*	58.88*	<1	3.63	<1	<1	<1	34.2
สาขาอื่น	183	35.89*	<1	2.15	<1	2.64	3.89	<1	21.5
รายได้ คค.น้อย	178	5.94*	16.76*	<1	1.23	<1	<1	<1	15.5
รายได้ คค.มาก	221	26.41*	26.52*	<1	11.52*	<1	2.73	3.60	26.7
ท่องเที่ยวน้อย	224	8.38*	8.64*	<1	1.67	1.65	1.79	<1	15.0
ท่องเที่ยวมาก	176	18.38*	28.36*	<1	<1	<1	3.19	<1	27.2

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมรักษาระเบียบของนักศึกษาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการคล้อยตามบุคคลอื่น

กลุ่ม	จำนวนคน	แสดงค่า F							%ทำนาย
		รับรู้สภาพ	รับข่าวสาร	คล้อยตาม					
		ก	ข	ค	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	400	68.74*	55.39*	6.54*	<1	<1	<1	6.34*	31.8
ชาย	127	40.01*	22.44*	4.16*	1.96	1.80	<1	1.40	40.3
หญิง	273	33.81*	34.77*	3.39	1.41	<1	<1	4.61*	29.1
ผลการเรียนต่ำ	223	38.09*	13.82*	2.84	<1	<1	2.75	7.98*	26.7
ผลการเรียนสูง	177	29.08*	37.50*	1.97	<1	1.25	<1	1.20	36.2
สาขาท่องเที่ยว	217	14.07*	32.59*	2.33	4.23*	<1	<1	1.70	30.3
สาขาอื่น	183	78.88*	22.78*	1.26	4.82*	1.35	4.84*	2.02	41.9
รายได้ คค.น้อย	178	6.52*	14.79*	1.14	2.17	<1	3.15	1.22	24.1
รายได้ คค.มาก	221	73.07*	42.70*	<1	<1	2.16	<1	10.63*	40.1
ท่องเที่ยวน้อย	224	30.18*	27.91*	<1	1.05	1.53	<1	6.08*	31.0
ท่องเที่ยวมาก	176	28.67*	22.94*	9.19*	<1	3.89	<1	<1	34.6

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 10 ในกลุ่มรวม ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญคือนักศึกษาที่รับรู้สภาพมาก รับข่าวสารมาก และ

คล้อยตามมาก จะมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพ การรับข่าวสาร และการคล้อยตาม ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้านใน

ระดับน้อย

ตารางที่ 11 ในกลุ่มรายได้ครบถ้วนมาก ค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบผลที่สำคัญคือนักศึกษาที่รับรู้สภาพฯ มาก รับข่าวสาร

มาก และคล้อยตามฯ มาก จะมีพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพฯ การรับข่าวสาร และการคล้อยตามฯ ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้านในระดับน้อย

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการคล้อยตามบุคคลอื่น ในกลุ่มรวม

รับรู้สภาพฯ	รับข่าวสาร	คล้อยตามฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	(221) 50.36	(212) 46.66	(122) 44.32	(121) 40.52	(211) 39.94	(111) 34.42	(112) 34.11
มาก	มาก	มาก	222	44	50.75	0.39	4.09*	6.43*	10.23*	10.81*	16.33*	16.64*
มาก	มาก	น้อย	221	25	50.36		3.70	6.04*	9.84*	10.42*	15.94*	16.25*
มาก	น้อย	มาก	212	29	46.66			2.34	6.14*	6.72*	12.24*	12.55*
น้อย	มาก	มาก	122	60	44.32				3.80	4.38*	9.90*	10.21*
น้อย	มาก	น้อย	121	23	40.52					0.58	6.10*	6.41*
มาก	น้อย	น้อย	211	50	39.94						5.52*	5.83*
น้อย	น้อย	น้อย	111	98	34.42							0.31
น้อย	น้อย	มาก	112	71	34.11							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมรักษาระเบียบ พิจารณาตามการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการคล้อยตามบุคคลอื่น ในกลุ่มรายได้ครบถ้วนมาก

รับรู้สภาพฯ	รับข่าวสาร	คล้อยตามฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	(221) 52.20	(212) 46.91	(122) 43.54	(211) 40.68	(121) 38.60	(111) 35.11	(112) 28.55
มาก	มาก	มาก	222	35	52.29	0.09	5.38*	8.75*	11.61*	13.69*	17.18*	23.74*
มาก	มาก	น้อย	221	15	52.20		5.29	8.66*	11.52*	13.60*	17.09*	23.65*
มาก	น้อย	มาก	212	23	46.91			3.37	6.23*	8.31*	11.80*	18.36*
น้อย	มาก	มาก	122	26	43.54				2.86	4.94	8.43*	14.99*
มาก	น้อย	น้อย	211	34	40.68					2.08	5.57*	12.13*
น้อย	มาก	น้อย	121	15	38.60						3.49	10.05*
น้อย	น้อย	น้อย	111	53	35.11							6.56*
น้อย	น้อย	มาก	112	20	28.55							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. สรุปและอภิปรายผล

4.1 สรุป

1. นักศึกษาที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านสูง คือ มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และสุขภาพจิตที่ดีมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่

ท่องเที่ยว พบในกลุ่มรวม และกลุ่มผลการเรียนสูง และเป็นผู้มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มสาขาอื่นๆ และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย

2. นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวมาก รับข่าวสาร

เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และคล้ายตามบุคคลอื่นมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มรวม และกลุ่มรายได้ครอบครัวมาก

4.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อค้นพบหลายประการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา โดยการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. นักศึกษาที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านสูง คือ มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และสุขภาพจิตที่ดีมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวมาก พบในกลุ่มรวม และกลุ่มผลการเรียนสูง และเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มสาขาอื่นๆ และกลุ่มท่องเที่ยวน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่นักศึกษามีพฤติกรรมอนุรักษ์และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นพฤติกรรมที่กระทำด้วยความเชื่อมั่นและมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อให้สภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม สอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม [3] ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สรุปลักษณะทางจิตใจจากการวิจัยหลายสิบเรื่องที่ศึกษาคนไทยได้เป็น 5 ประการ โดยได้เปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของการเป็นคนดี และคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้มะม่วงตก ผลใหญ่ หวานอร่อยบนต้นนี้ ลำต้นและรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการเปรียบเสมือนส่วนลำต้นของต้นไม้จริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม โดยลักษณะทางจิตใจนี้ประกอบด้วย 1) ทัศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยข้องกับพฤติกรรมที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนร่วม และหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนให้อดได้ รอได้อย่างเหมาะสม 4) ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ และ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบันฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการนี้ถ้ามีมากใน

บุคคลใดบุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดลักษณะหลายประการมากเท่าใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและคนเก่งได้ นอกจากลักษณะทางจิต 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้จริยธรรมแล้ว พฤติกรรมของคนดีและคนเก่งจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการคือ 1) สติปัญญา คือความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ 2) ประสพการณ์ทางสังคมหมายถึงการเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และ 3) มีสุขภาพจิตดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ สอดคล้องกับการวิจัยของไพฑูรย์ [4] ที่ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และการมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และการมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และงานวิจัยของนิภาพร [5] ก็พบว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มรวม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัว (ด้านจิตลักษณะ) ทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 26.8% และ 33.6% ตามลำดับ

2. นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มี

การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวมาก รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และคล้อยตามบุคคลอื่นมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักษาระเบียบมาก พบในกลุ่มรวม และกลุ่มรายได้ครอบครัวมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว จัดเป็นพฤติกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตามในการช่วยรักษาสีเขียวแวดล้อมอย่างเหมาะสม ส่วนพฤติกรรมรักษาระเบียบจะเน้นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือกฎหมายของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งก็สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาที่จะต้องเป็นแบบอย่างในด้านการคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะพลเมืองดีและมีคุณภาพของสังคม โดยอาจมีสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นปัจจัยกระตุ้น เช่น การที่นักศึกษาทราบของถึงสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวว่า สะอาดเรียบร้อย หรือสกปรก มีสภาพของขยะกลาดเกลื่อน มีการขีดเขียนทำลาย หรือมีสภาพเสื่อมโทรมมากน้อยเพียงไร นับเป็นการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวของนักศึกษา สอดคล้องกับนิภาพร [5] ที่กล่าวว่า การรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์รักษาระเบียบวินัย ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ว่าหากบุคคลเข้าไปอยู่ในบริเวณที่สะอาดโล่งเรียบร้อย บุคคลนั้นจะไม่กล้าเป็นบุคคลแรกที่ทำลายความสะอาดนั้น เนื่องจากเกิดความประทับใจ และความเคารพในสถานที่ เกิดความรักและอึดอ้อมใจ อันมีผลทำให้มีพฤติกรรมการทำลายสถานที่ที่น้อยลง แต่หากบุคคลเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่สกปรก มีขยะทิ้งกลาดเกลื่อน บุคคลจะมีความเคารพในสถานที่น้อยลง การแสดงพฤติกรรมในเชิงทำลายจึงมีแนวโน้มมากขึ้น ในส่วนการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น เนื่องจากการรับข่าวสารจัดเป็นสื่อสารอย่างหนึ่ง ซึ่งพีระนันท์ [6] (อ้างใน Roger) ได้กล่าวไว้ว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลง

การรับรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของผู้รับสาร ดังนั้น การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา จึงสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ประกอบกับสภาพสังคมปัจจุบันที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จึงทำให้มีโอกาสรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญา และคณะ [7] ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี ที่พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และงานวิจัยของพีระนันท์ [6] ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ นิตยสาร และงานนิทรรศการ มีความสำคัญเชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจทุกประเภทที่ทำการศึกษา ล้วนแต่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น และการคล้อยตามบุคคลอื่นในการวิจัยนี้จะเป็นกลุ่มเพื่อน กลุ่มเจ้าหน้าที่ และนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น โดยอาจจัดเป็นกลุ่มอ้างอิงของนักศึกษาได้ ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Ajzen and Fishbein [8] ที่กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมเป็นการประเมินของบุคคลว่ากลุ่มที่มีความสำคัญต่อตนคิดว่าตนสมควรหรือไม่สมควรกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงนี้เป็นผลมาจากปัจจัย 2 ประการ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ในกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำพฤติกรรม และแรงจูงใจที่บุคคลจะปฏิบัติตามความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อตน กล่าวคือ บุคคลที่มีความเชื่อว่าการกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อตนสนับสนุน

ให้ตนกระทำพฤติกรรม บุคคลนั้นก็รับรู้ถึงอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงว่าเห็นสมควรให้ตนกระทำพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลที่มีความเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อตนไม่สนับสนุนให้ตนกระทำพฤติกรรม บุคคลนั้นก็รับรู้ถึงอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงว่าเห็นสมควรให้ตนหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของมนชิตา [9] ที่พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา

4.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาจิตลักษณะเดิม โดยเฉพาะความเชื่ออำนาจในตน และการมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบท่า เช่น กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้น้อย กลุ่มเพศชาย กลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ ฯลฯ

2. ควรพัฒนาจิตลักษณะสถานการณ์ โดยเฉพาะตัวแปรการรับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบท่า เช่น กลุ่มสาขาอื่นและกลุ่มเพศชาย เป็นต้น

3. ควรสร้างชุดฝึกอบรมทางจิตลักษณะ และสถานการณ์ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษา แล้วทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินผลชุดฝึกอบรมเหล่านี้ หรืออาจมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดเดิม แต่อาจจะมีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นอื่นๆ เช่น เยาวชนหรือผู้นำชุมชน

5. กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยนี้ผ่านเครือข่ายการวิจัยภาคกลางตอนบน

เอกสารอ้างอิง

[1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552), *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ*

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/>

[2] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2552) เกี่ยวกับ ททท.: *นโยบายและแผนการตลาด*. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <http://thai.tourismthailand.org/home/>

[3] ดวงเดือน พันธุมนาวิน, *ทฤษฎีต้นไมจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*, (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

[4] ไพฑูรย์ พิมพ์, “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล,” รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2551.

[5] นิภาพร โชติสุขเสนห์, “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย,” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.

[6] พีระนันท์ บุรณะโสภณ, “พฤติกรรมการเปิดรับสารความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร,” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

[7] เบญจา จันทร และคณะ, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี,” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เครือข่ายการวิจัยภาคกลางตอนล่าง, 2547.

[8] I. Ajzen and M. Fishbein, *Understanding Attitude and Predicting Social Behavior*, New Jersey: Prentice-Hall, 1980.

[9] มนชิตา ทองก้อน, “เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ,” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.